

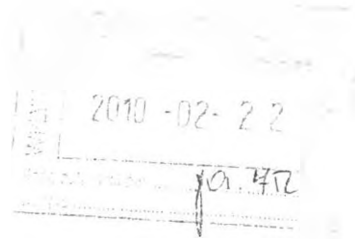

Podkarpacki
Wojewódzki Konserwator Zabytków
z siedzibą w Przemyślu

Przemyśl, dnia 17 LUT. 2010

L. dz. UOZ - 2 - 4141/ 17 /2010

Nr rejestru B - 313

DECYZJA

w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków

Na podstawie art. 6 ust. 1, pkt 2 lit a, art. 7 pkt. 1, art.8, art. 10 ust. 1, art. 89 pkt 2 i art.93 ust.1 ustawy z dn.23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz.1568 z późniejszymi zmianami) oraz art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek **Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w BLIZIANCE**

o r z e k a m:

wpisać do rejestru zabytków ruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru B - 313 następujące zabytki. **wyposażenie i wystrój dawnej cerkwi greckokatolickiej p.w. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w BLIZIANCE gm. Niebylec, pow. strzyżowski**, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej decyzji.

U z a s a d n i e n i e

We wnętrzu drewnianej, obecnie nieużytkowanej cerkwi p.w. Zaśnięcia NMP w Bliziance, zbudowanej w 1865 roku zachowały się fragmenty dawnego wyposażenia - tj. m.in. elementy ikonostasu, ołtarz, ławki, konfesjonały, ambona, fragmentarycznie zachowane ikony z rzędu Apostołów oraz zespół lichtarzy, krzyży ołtarzowych, starodruków. Są to obiekty o zróżnicowanej wartości artystycznej, stanowiące materialną pozostałość kultury grupy etnicznej tzw. Zamieszkańców - zamieszkujących wieś Bliziankę przed 1946 r.

Wśród zachowanego wyposażenia cerkwi znajdują się relikty obiektów tj. niektóre lichtarze i fragmenty ikonostasu pochodzące z okresu baroku i klasycyzmu z I poł. XIX w. (parafia greckokatolicka w Bliziance istniała już w 1630 roku, poprzednia cerkiew wybudowana była w 1790 r.)

Starodruk -Triodion zawierający modlitwy na okres wielkiego postu, ilustrowany drzeworytami, został wydany we Lwowie w 1717 roku. Obiekty z końca XIX w i pocz. XX w. reprezentują sztukę cerkiewną i rzemiosło twórców ludowych związane są z kultem zarówno w obrządku greckokatolickim jak i rzymskokatolickim. Zachowana polichromia ścienna z końca XIX w. jest jedną z licznych realizacji autorstwa rodziny artystycznej Bogdańskich z Jaślik, których twórczość nadała specyficzny charakter wnętrzom sakralnym ówczesnej Galicji. Polichromia posiada wartość historyczną i artystyczną. Całość zachowanego wyposażenia i wystroju cerkwi jest materialnym świadectwem dawnego zróżnicowania religijnego i etnicznego obszaru obecnego powiatu strzyżowskiego.

Cerkiew została objęta wpisem do rejestru zabytków nieruchomości decyzją z dn.23.IV.1993 r. , nr rejestru A-1261

Charakter zabytku uzasadnia zastosowanie art. 6, ust. 1 pkt 2 lit. a, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.)

Zastosowanie art. 7, pkt 1, art. 8, art. 10 ust. 1, art. 89 pkt 2 i art. 93 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy znajduje podstawę w zakresie właściwości rzeczowej i miejscowej Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako organu sprawującego ochronę dóbr kultury.

Art. 104 kpa powołano, gdyż niniejsza decyzja załatwia sprawę będącą przedmiotem postępowania

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127 § 1 i art., 129 § 1 i 2 kpa – odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 14 dni od jej doręczenia, za moim pośrednictwem.

Podkarpacki Wojewódzki
Konserwator Zabytków
podpis i pieczęć WKZ

dr Grażyna Stojak

Załączniki:

1. Wykaz obiektów objętych wpisem do rejestru zabytków
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Św., 38-114 Blizianka 42

Do wiadomości:

1. Urząd Gminy w Niebylcu, 38-114 Niebylec 170
2. Kuria Diecezjalna, 35-326 Rzeszów, ul. Zamkowa 4
3. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, ul. Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa
4. Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Rzeszowie, ul. Hetmańska 15 35-045 Rzeszów
5. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura w Rzeszowie 35-064 Rzeszów ul. Mickiewicza 7
6. A/a x 2

MN

Lista obiektów objętych wpisem do rejestru zabytków

WYPOSAŻENIE I WYSTRÓJ
DAWNEJ CERKWI GRECKOKATOLICKIEJ
p.w. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny
w **BLIZIANCE**
gm. Niebylec, pow. Strzyżów

1. **Ikonostas**, sztuka cerkiewna, ok. 1870 r. drewno polichromowane, złocenia, srebrzenia. Wym. ok. 770 x 650 cm. Obramienia ikon wym. 144 x 76 (2 sztuki). Skrzydła carskich wrót: 172 x 83 cm. Zdemontowane fragmenty zachowanej konstrukcji ikonostasu i częściowo ornamentyki i formie spływów wolutowych i małych różyczek czterolistnych na wysuniętych gierowaniach gzymsu. Gzyms bogato profilowany. Obramienia ikon z prostokątnym otworem, zamkniętym łukiem nadwieszonym, obramowanym listwą o wklęsłym profilu. U dołu poniżej ramy motyw snycerski, poziomy –kwiat róży czterolistnej i liście o formie lancetowatej. Powyżej nad ramą dwa odcinki wici akantu. Listwy z ażurowym motywem liści akantu i pojedyncze odcinki ornamentu w formie palmy akantowej. Odcinki listew zakończone lambrekinem z chwostami. Bramki w prostokątnej ramie zamkniętej szczytem w ośli grzbiet skośna kratownica w formie plecionki z płaskich listew (2 szt.). U góry obramienie zakończone zawinięciem w formie ślimacznicy.
2. **Bramki ołtarza głównego** – neobarok, 2 ćw. XX w., wyk. Michał Tomoń z Gwoźnicy Górnej, pocz. XX w. Wym. 210 x 90 cm. Skrzydła drzwiowe ujęte u góry symetrycznym motywem roślinnym z mięsistych liści akantu. Szczyt w formie wazonu.
3. **Ambona**, neoklasycyzm, 2 ćw. XX w. drewno polichromowane. Wym. 132 x 110 cm. Ośmioboczny kosz zamknięty gzymsami profilowanymi. Na ściankach prostokątne wklęsłe płyciny. Zwis profilowany, zakończony gałką w formie odwróconej cebulki.
4. **Kropielnica kamienna w kruchcie**, ludowa, XIX w, piaskowiec. Wym. 66 x 44 cm. W formie kielicha na prostokątnej plincie. Trzon wklęsły. Czasza półkolista, miękko przechodząca z trzonu. Przy górnej krawędzi zwężenie brzegu w formie wklęsłej opaski.
5. **Ławki**, 12 sztuk, ludowe, k. XIX w, drewno malowane olejno. Wym. 96 x 174 cm. Proste ławy z bokami wykrojonymi linią falistą.
6. **Konfesjonał I**, barok ludowy, XIX w, drewno malowane olejno. Wym. 195 x 82 x 92 cm. Wypukłe drzwiczki. Proste ścianki boczne z prostokątnymi okienkami o skośnej kratownicy. Krawędzie boków wykrojone faliście. Baldachim lekko wypukły od frontu, zamknięty wąskim profilowanym gzymsem, przednia ścianka wykrojona od dołu łukiem spłaszczonym.

7. **Konfesjonal II**, barok ludowy, XIX w, drewno malowane olejno. Wym. 181 x 79 x 53 cm. Proste ścianki boczne z prostokątnymi okienkami o skośnej kratownicy. Siedzisko dla spowiadającego w formie prostej ławy obudowanej bocznymi ściankami. Krawędzie boków wykrojone faliście.
8. **Skrzynia**, ludowa, k. XIX w, drewno malowane olejno, okucia kowalskie. Wym. 48 x 143 x 46 cm. Korpus skrzyni uniesiony na czterech nóżkach w narożnikach. Po bokach kowalskie ręczki do dźwigania. Wieko z profilowanymi krawędziami.
9. **Stojak I**, ludowy, pocz. XX w., drewno, toczone, politurowane. Wym. 125 x 44 cm. Pulpit ujęty trzema wolutowymi spływami na trzonie w formie wysokiej toczonej tralki. Trzon zakończony u dołu gałką, wsparty na uniesionym trójnożu w formie wolut.
10. **Stojak II**, ludowy, k. XIX w., drewno malowane olejno. Wym. 125 x 41 cm. Na poziomym stelażu dwie nogi z dwoma poziomymi poprzeczkami, pośrodku których zawieszony trzon wspierający pulpit. Trzon zakończony od dołu gałką.
11. **Drzwi wewnętrzne**, 1865 r. (?), drewno, żelazo kute. Wym. 258 x 82 cm. Dwuskrzydłowe, klepkowe z układem klepek „w rąb”. Kowalskie nity i szyld zakończony uproszczonym trójliściem. Zawiasy z wydłużonymi listwami zakończonymi okręgami.
12. **Rzeźba Chrystus Zmartwychwstały**, rzeźba ludowa, XIX w, drewno polichromowane. Wym. 70 cm. Podstawa – prostokątna plinta o ściętych narożnikach. Wysunięta lewa noga, po prawej spływający udrapowany czerwony płaszcz, zawieszony przez lewe ramię, owinięty wokół lewej ręki. Prawa ręka o rozsuniętych palcach, wysoko wyciągnięta ku górze. W lewej ugiętej ręce trzyma proporzec. Włosy opadające na ramiona, wydatna szyja.
13. **Rzeźba Anioł**, neobarok, 2 ćw. XX w. wyk. Michał Tomoń z Gwoźnicy Górnej (?), drewno polichromowane, pozłacane. Wym. 54 cm. Stojący, z rękami uniesionymi przed siebie. Długie włosy opadające na plecy. Szata owinięta wokół lewego uda. Skrzydła uniesione, rozłożone w linii poziomej.
14. **Polichromia ścienna**, neoklasycyzm, ok. 1870 r., mal. Paweł Bogdański, technika klejowa. Motyw iluzjonistycznych pilastrów o marmoryzowanych niebieskich trzonach, kapiтелях korynckich, z wysokimi profilowanymi bazami usytuowanymi powyżej niskiego pasa dolnej bordiury z motywem boniowania. Ściany z motywem marmoryzacji (na białym tle różowa żyłka). Na ścianach sanktuarium z jasnobrązową marmoryzacją iluzjonistyczny motyw czerwonej podwieszanej kotary z koroną zamkniętą, z frędzlami i chwostami w kolorze złota. Na podbiciu kotary barwa ultramarynowa. Po bokach flankujące kotarę na konsolach dwie postacie nn świętych. Wokół otworów okiennych i w górnym profilu fasety motyw kimationu lesbijskiego. W przedsionku biała marmoryzacja z zieloną żyłką.
15. **Ikona „Matka Boża z Dzieciątkiem” z obramieniem**, barok, 2 poł. XVIII w, drewno polichromowane, tempera, złocenie. Wym. 123 x 74 cm. Rama o bogatym profilowaniu, prostokątna zamknięta łukiem nadwieszonym i zwieńczona ornamentem rocaille. Ikona-destrukt przedstawienia Hodegetrii, zachowany fragment tła, niebieski maforion Marii i częściowo sylwetka Dzieciątka w białej sukni i czerwonym płaszczu.

16. **Ikony apostołów z rzędu apostołów**, sztuka cerkiewna, ok. 1870 r. deska, olej, 4 sztuki, a) św. Szymon i Bartłomiej b) św. Paweł i Św. Mateusz, c) Św. Tomasz (?) - destrukta, d) św. nn – destrukta. Wym. 117 x 68,5 cm (wymiar dotyczy ikony „a” w całości). Stojący en pied apostołowie malowani po dwóch na jednej tablicy. W tle niebieskie niebo, kompozycja zamykająca się u góry w formie łuku. Apostołowie w bogato udrapowanych szatach malowani w barwach lokalnych, nasyconych.
17. **Obraz „Św. Trójca”**, neobarok, 2 poł. XIX w., deska/olej. Wym. 183 x 108 cm. Siedzący na obłokach Chrystus i Bóg Ojciec, trzymający stopy na błękitnej kuli wyłaniającej się z obłoków. Chrystus trzyma w prawej ręce krzyż, Bóg Ojciec w prawej dłoni opartej o kolano berło. Powyżej pośrodku obrazu Gołębica w świetlistej glorii. W tle miodowo-żółte niebo.
18. **Obraz –Anioł**, neoklasycyzm, k. XIX w., deska/olej. Wym. 48 x 24 cm. Deski wycięte po formie postaci klęczących na obłokach aniołów. Sylwetki lekko pochylone, twarze ukazane w $\frac{3}{4}$. Dłonie złączone modlitewnie. Ubrane w jasnoróżowe szaty. Włosy długie jasne. Skrzydła uniesione lekko do góry.
19. **Starodruk – mszał**, barok, XVIII w. drzeworyt. Wym. 39 x 27 cm. Na pierwszej zachowanej karcie ozdobny inicjał „A”, oraz tekst: „PROPRIVM MIS/SARVM DE TEMPORE/DOMINICA I. DE ADVENTV...”
20. **Starodruk –Triodion**, barok, 1717 r., wyd. drukarnia bracka we Lwowie (bez oprawy) drzeworyty 1707 r., wyk. Nikodem. Wym. 32 x 20 cm. Na pierwszej stronie w centrum wydzielone pole z tekstem – tytułem, wokół szeroka bordiura z drzeworytem postaciami świętych adorujących Chrystusa w górnej części marginesu. Wśród proroków i świętych m.in. św. Magdalena, św. Onufry, św. Piotr, Mojżesz. Wewnątrz Sąd Ostateczny, Powrót Syna Marnotrawnego, Chrystus Pantokrator, z glossami na marginesach, z herbem Roch I i literami B S U A
21. **Starodruk- mszał**, neogotyck, 1882 r., wyd. Turyn, E. Petri Marietti, oprawa skóra tłoczona, pozłacana. Wym. 36 x 26 cm. W centrum oprawy krzyż łaciński o ramionach zakończonych trójlistnie. Wokół brzegów ornamentalna bordiura z rozbudowaną kompozycją w narożnikach z motywem palmet.
22. **Krzyż ołtarzowy**, klasycyzm, poł. XIX w., drewno polichromowane. Wym. 60 x 15,5 cm. Stopa na kwadratowej plincie i profilowanych krawędziach, powyżej motyw kopulasty ujęty czterema wąskimi wolutkami. Kwadratowa plinta na której drzewco krzyża. Banderola z napisem INRI pionowa, ścięta skośnie.
23. **Krzyż ołtarzowy**, neobarok, 2 poł. XIX w., brąz mosiądzowany (?). Wym. 40 x 14 cm. Okrągła stopa o wypukłym płaszczu na profilowanym cokole. Drzewco krzyża o ramionach zakończonych trójlistnie na krótkim odcinku profilowanego trzonu. Na ramionach cztery plakiety- motywy uskrzydłych główek aniołków. Postać Chrystusa z nogami złączonymi i podpartymi na wsporniku. Perizonium wąskie o miękkich fałdach. Pukle włosów rozłożone na obu ramionach. Ręce wysoko uniesione, palce zwinięte. Banderola w formie miękkiej draperii.

24. **Krzyż procesyjny**, sztuka cerkiewna, 2 poł. XIX w., drewno polichromowane. Wym. 47 x 32 cm. Ramiona zakończone trójliściem, polichromowane w kolorze ciemnego brązu. Malowana postać Chrystusa Ukrzyżowanego z perizonium o bogatym udrapowaniu. Palce dłoni zwinęte. Głowa opuszczona na prawe ramię, oczy zamknięte. Nimb w kolorze żółtym.
25. **Krzyż prawosławny**, sztuka cerkiewna, 2 poł. XIX w., drewno, mosiądz, szkło. Wym. 32 x 22 cm. Ramiona okute mosiądzem, zakończone trójlistnie, w których okrągłe zagłębienia. W centrum krzyża za przeszkleniem malowana postać Chrystusa z silnie naciągniętymi ramionami i głową skręconą w prawo. Banderola prostokątna, pozioma.
26. **Lampa wieczna**, neobarok, k. XIX w., brąz mosiądzowany, odlew cyzelowany. Wym. 43 x 17 cm. Zakończona u dołu koluszkami. Zwis profilowany. Korpus w formie walca z profilowanymi pierścieniami, przy którym trzy ramiona w formie wici roślinnej.
27. **Lichtarze- łącznie 12 sztuk.**
- a) **Lichtarz I**, barok, XVIII w., drewno polichromowane, Wym. 50 x 15 cm. Stopa wysoka, profilowana, dolny profil – szeroki półwałek wsparty na trzech nóżkach w formie małych kulek. Trzon toczony w formie tralki jednolalkowej o bogatym profilowaniu. Polichromia – marmoryzacja w kolorze cynobru i błękitu.
- b) **Lichtarz II**, barok, XVIII w., drewno polichromowane, toczne. Wym. 55 x 20 cm. Stopa w formie szerokiego półwałka, uniesiona na trzech spłaszczonych gałkach. Powyżej profil wklęsły i szeroki płaski talerzyk. Trzon - u dołu dwa pierścienie, gruszkowaty nodus, powyżej talerzyk i trzy wypukłe pierścienie. Profitka z nałożoną metalową ażurową koronką. Polichromia w kolorze czarnym.
- c) **Lichtarz III**, barok, 2 poł. XVIII w, cyna, Wym. 57 x 17 cm. (2 szt.). Stopa w formie trójnogu na łapkach zwierzęcych. Boki wklęsłe, wykrojone faliście. Trzon z rozszerzeniem przy nodusie w formie szerokiego półwałka. Wąskie talerzyki. Profitka w formie rozszerzającej się miseczki.
- d) **Lichtarz IV**, barok, 2 poł. XVIII w, drewno polichromowane. Wym. 50 x 20 cm. (2 szt.). Stopa w formie trójnogu ujętego spływami wolutowymi, uniesiona na trzech gałkach. W polu wklęsłych boków motyw kwiatowy. Trzon w formie tralki jednolalkowej ujętej liściem akantu.
- e) **Lichtarz V**, klasycyzm, XIX w., plater. Wym. 40 x 22 cm. (2 szt.). Stopa na kwadratowej plincie o ściętych narożnikach. Płaszcz stopy przechodzący w tuleję. Wypukły pierścień, rozszerzający się ku górze trzon. Profitka w formie wysokiego kielicha z lekko rozchylającym się brzegiem.
- f) **Lichtarz VI**, klasycyzm, poł. XIX w, drewno polichromowane. Wym. 87 x 27 cm. Stopa w formie kanelowanego cylindra uniesionego na trzech wolutach, pod którymi małe gałki. Trzon zwięzający się ku górze, ujęty u dołu liśćmi akantu. Talerzyk pod świecą ujęty od dołu motywem rozłożonych płatków kwiatowych.

- g) **Lichtarz VII**, klasycyzm, poł. XIX w., drewno polichromowane. Wym. 66 x 22 cm. (2 szt.). Stopa w formie cylindra uniesionego na trzech wolutach. Trzon tralkowy, jednolalkowy. Polichromia w kolorze czarnym.
- h) **Lichtarz VIII**, neobarok, 2 poł. XIX w., drewno polichromowane. Wym. 50 x 17 cm. Stopa w formie wydłużonego trójnożu o wklęsłych ściankach z motywem rozetki kwiatowej. Wokół brzegów motyw sznura, zewnętrzne krawędzie z motywem łusek. Trzon z wydatnym gruszkowym nodusem z motywem puklowania. Talerzyk pod świecę w formie miseczkowatej, zakończony ażurową metalową koronką.
28. **Kociołek na wodę**, neobarok, 2 poł. XIX w., brąz mosiądzowany. Wys. 26 x 15 cm. Stopa w formie rozłożonych trzech liści akantu. Czasza wydłużona z repusowaną dekoracją w dwu pasach, dolnym z motywem puklowania, wyższym z kimationem doryckim. Brzeg płasko rozchylający się. Rączka w formie prętu.
29. **Kadzielnica**, neobarok, 2 poł. XIX w., brąz mosiądzowany. Wym. 28 x 14 cm. Stopa profilowana, zwężająca się ku górze. Gładka czasza. Pokrywa w formie uniesionej kopułki z ażurowymi otworkami.
30. **Krzyż** (ze zwieńczenia sygnaturki), sztuka ludowa, 1865 r.(?), żelazo kute. Wys. 80 x 49 cm. Ramiona ażurowe zakończone trójliściem. Przy dolnym ramieniu krzyża półksiężyc. W centrum okrąg z ażurowym wycięciem z napisem IHS, od którego falujące promienie glorii.

MN/MN

Podkarpacki Wojewódzki
Konserwator Zabytków
Grypis
dr Grzegorz Stojak